

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๖๓
วันศุกร์ ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิมเสถียร	โฆษกกรรมการ
๕. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๘. นายเกียรติชัย ณ นคร	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๓. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๕. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๖. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)
๒. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)
๓. นายอัชพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)
๔. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้อรอด
๒. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์
๓. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์
๔. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวสุจิตตา มโหธร
๒. นายวิชัยพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๖๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา**พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ**

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา พลตรี วีระ โรจนนาค กรรมการ ในฐานะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แจ้งต่อที่ประชุมว่า คณะอนุกรรมการกำลังพิจารณาสรุปข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศทั้งห้าด้านของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยจะประมวลผลและนำไปมอบให้กับคณะอนุกรรมการทุกคณะเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา ร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ซึ่งหากพิจารณาแล้วเสร็จจะส่งสรุป

ประเด็นข้อสังเกตให้คณะอนุกรรมการแต่ละคณะพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ ยังได้พิจารณาประเด็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในการจัดซื้อรถประจำตำแหน่งว่าสามารถกระทำได้หรือไม่ โดยเมื่อพิจารณาประเด็นดังกล่าวแล้วเสร็จจะแจ้งให้คณะกรรมการรับทราบต่อไป

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ แจ้งต่อที่ประชุมว่า คณะอนุกรรมการได้อภิปรายผลการจัดสัมมนาฯรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ณ จังหวัดอุดรธานี และพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจกลไกการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เช่น การแบ่งกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาเป็นยี่สิบกลุ่ม หรือหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเองของผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการเห็นว่าผู้เข้าร่วมการสัมมนาส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นในวงจำกัดและยึดถือหลักการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นสำคัญ ซึ่งในทางปฏิบัติควรกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยไม่จำเป็นต้องยึดถือตามบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรแจ้งให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาทราบว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ร่างมาเบื้องต้นเป็นเพียงร่างกฎหมายที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องเป็นผู้ร่างมา จึงจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งประชาชนสามารถตั้งข้อสังเกตและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความสมบูรณ์ได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องยึดติดกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาไม่ได้รับรู้ให้ชัดเจนว่าผู้เข้าร่วมสัมมนาสามารถเสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะในประเด็นอื่น ๆ ได้ ดังนั้น ในการสัมมนาครั้งต่อไปต้องมีการระบุข้อความให้ชัดเจนว่าประชาชนสามารถเสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรระบุข้อความด้านหน้าของเอกสารประกอบการสัมมนาฯรับฟังความคิดเห็นของประชาชนว่า ผู้เข้าร่วมสัมมนาสามารถเสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะที่แตกต่างจากหลักการที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญก็ได้

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ กล่าวว่า การบัญญัติกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญควรอ้างอิงจากหลักการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เว้นแต่บทบัญญัติใดที่ไม่ระบุรายละเอียดไว้ชัดเจน อาจเปิดช่องให้มีการตีความเป็นอย่างอื่นได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้การแสดงความคิดเห็นของประชาชนอาจขัดแย้งกับหลักการที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ แต่อาจนำมาบัญญัติเทียบเคียงกับหลักการดังกล่าวได้ เว้นแต่เป็นหลักการที่ขัดแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน เช่น เสนอให้ยกเลิกการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เป็นต้น ย่อมไม่สามารถบัญญัติได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา มีผู้เสนอให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการคัดเลือกอย่างน้อยจังหวัดละหนึ่งคน ซึ่งอาจไม่ขัดแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญหากบุคคลดังกล่าว

มีคุณสมบัติและประสบการณ์ตรงตามที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภากำหนดไว้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เนื่องจากจะทำให้ได้แนวคิดที่หลากหลาย และสามารถนำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อไปได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีประเด็นที่มีการอภิปรายจำนวนมาก แต่เมื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภากลับมีการอภิปรายค่อนข้างน้อย เนื่องจากประชาชนไม่เข้าใจบทบัญญัติเรื่องวุฒิสภามาตรารัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม มีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาสามเรื่อง คือ ๑) คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภามีความชัดเจนเพียงพอหรือไม่ ๒) การแบ่งกลุ่มผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาเป็นยี่สิบกลุ่ม ครอบคลุมบุคคลทุกสาขาอาชีพหรือไม่ และ ๓) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเองของผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาควรดำเนินการอย่างไรที่จะป้องกันมิให้มีการทุจริตได้ ดังนั้น กรรมการทุกท่านควรทำความเข้าใจประเด็นดังกล่าวให้มีความเข้าใจที่ตรงกันในเบื้องต้นก่อน นอกจากนี้ มีข้อสังเกตว่าผู้เข้าร่วมสัมมนาที่เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและอดีตสมาชิกวุฒิสภาได้แสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจำนวนมาก ดังนั้น อาจจัดทำชุดคำถามเฉพาะสำหรับอดีตนักการเมืองเพื่อประโยชน์ในการรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลที่มีประสบการณ์ตรงในเรื่องการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ชุดคำถามที่ใช้ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม สำหรับประเด็นการแบ่งกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาเป็นยี่สิบกลุ่ม จากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนถือว่าครอบคลุมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ แล้ว โดยอาชีพใดที่ไม่จัดอยู่ในสิบเก้ากลุ่มแรก จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ทำให้มีสมาชิกวุฒิสภาครอบคลุมทุกสาขาอาชีพ นอกจากนี้ ในประเด็นคำถามใดที่เป็นการชี้แนะให้ประชาชนตอบ อาจปรับเปลี่ยนถ้อยคำให้มีความเหมาะสมได้ เช่น ประเด็นคำถามเรื่องการกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย เป็นต้น

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ กล่าวว่า การแบ่งกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาเป็นยี่สิบกลุ่ม ไม่ได้แบ่งกลุ่มเฉพาะเรื่องอาชีพของผู้สมัครเท่านั้น ยังต้องพิจารณาถึงสถานภาพและประสบการณ์ของผู้สมัครด้วย ทำให้บุคคลหนึ่งมีคุณสมบัติในหลายกลุ่ม แต่ต้องเลือกสมัครเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การที่นักการเมืองเข้าร่วมการสัมมนารับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องดีที่จะทำให้ นักการเมืองได้รับทราบความเห็นและความต้องการของประชาชน ซึ่งกรณีนี้นักการเมืองเสนอให้มีการแบ่งเขตเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องให้เวลาคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินการจัดการเลือกตั้งด้วย นอกจากนี้ กรณีที่มีการร้องเรียนว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งกระทำการทุจริตชื่อเสียงเลือกตั้งพรรคการเมืองจำเป็นต้องมีส่วนรับผิดชอบด้วย ส่วนจะต้องถูกลงโทษเพียงใดต้องพิจารณาเป็นกรณีไป

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ กล่าวว่า นักการเมืองส่วนใหญ่ตั้งคำถามว่าการที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนได้นำความเห็นดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งข้อเสนอของนักการเมืองบางเรื่องไม่มีการบัญญัติหลักการไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนั้น คณะกรรมการอาจจำเป็นต้องแจ้งให้นักการเมืองทราบโดยตรงว่า

คณะกรรมการได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว แต่ไม่สามารถบัญญัติเป็นกฎหมายได้เนื่องจากขัดแย้งกับหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ต้องอธิบายให้ชัดเจนว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ โดยได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนมาพิจารณาเพื่อหาจุดร่วมที่ดีที่สุดในการบัญญัติเป็นกฎหมาย ซึ่งในทางปฏิบัติไม่อาจนำทุกความเห็นหรือข้อเสนอแนะมาบัญญัติเป็นกฎหมายได้ทั้งหมด

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ แจ้งต่อที่ประชุม ได้นำเอกสารตารางบทกำหนดโทษของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมอบให้กับกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งกรรมการแต่ละท่านสามารถสำรองข้อมูลในรูปแบบ Excel สำหรับใช้ตรวจสอบความเหมาะสมของบทกำหนดโทษดังกล่าวได้

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการรับเอกสารนี้ไปใช้ตรวจสอบข้อมูลว่ามีการกำหนดบทลงโทษครอบคลุมการกระทำความผิดตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองทั้งหมดหรือไม่ และบทลงโทษที่กำหนดไว้สอดคล้องกับลักษณะการกระทำความผิดหรือไม่

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ต่อเนื่องจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๘๗ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๘๗

“มาตรา ๘๗ ในการยื่น การรับ การตรวจสอบ การเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือผลการตรวจสอบการรายงานเกี่ยวกับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามหมวดนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจนำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มากำหนดไว้ในหลักเกณฑ์นั้นด้วยก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวสุจิตตา มโหธร อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ที่ประชุมคณะกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตว่า “การรับ” หมายถึงการรับข้อมูลในลักษณะใด การตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลจะมีขอบเขตการตรวจสอบเพียงใด การเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีขอบเขตเพียงใด และหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ควรมีกรอบเงื่อนไขในการกำหนดหลักเกณฑ์หรือไม่ สำหรับการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ได้นั้น ที่ประชุมคณะกรรมการตั้งข้อสังเกตว่าแม้จะเป็นวิธีที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการยื่นและจัดเก็บบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่อาจมีปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถือและความปลอดภัยของระบบอิเล็กทรอนิกส์

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๘๗

มาตรา ๘๘

“มาตรา ๘๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์

อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหมวด ๔ การบังคับทางกฎหมายต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๙๘ มีปัญหาในทางปฏิบัติค่อนข้างมาก เนื่องจากหากมีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินผิดพลาดโดยไม่มีเจตนาทุจริต บุคคลดังกล่าวอาจถูกกล่าวหาว่าจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จได้ ทั้งนี้ การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยปกติอาจเกิดข้อผิดพลาดได้เสมอ ดังนั้น ควรมีบทบัญญัติว่าหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบพบว่าบุคคลใดยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ครบถ้วนหรือบกพร่อง ให้แจ้งให้ดำเนินการยื่นให้ครบถ้วน หากไม่ดำเนินการแก้ไขให้ครบถ้วนจึงจะถูกลงโทษ

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบพบว่าบุคคลใดยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ครบถ้วนหรือบกพร่อง ควรกำหนดให้บุคคลนั้นดำเนินการยื่นให้ครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบ แต่กลับให้เวลาผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอย่างจำกัด

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่จำกัดได้ เนื่องจากต้องตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนมาก ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องแจ้งให้บุคคลที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินผิดพลาดโดยไม่มีเจตนาทุจริต ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ครบถ้วนก่อน โดยอาจกำหนดเวลาขั้นต่ำในการดำเนินการไว้ด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในปัจจุบันควรเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งหากกำหนดรูปแบบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจน จะช่วยลดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ครบถ้วนได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า โดยหลักมีระเบียบภายในของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนให้ผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินยื่นบัญชีให้ครบถ้วน โดยจะแจ้งจำนวนสามครั้ง ซึ่งอาจนำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แจ้งทางไปรษณีย์จำนวนสามครั้งแล้ว ยังไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต้องส่งเรื่องให้ศาลพิจารณา ซึ่งส่วนใหญ่ศาลจะพิพากษารอการลงโทษและปรับไม่เกินสี่พันบาท ดังนั้น คณะอนุกรรมการจึงเห็นว่าควรให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะสั่งให้บุคคลที่จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต้องยื่นบัญชีให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบ แม้ว่าศาลจะพิพากษาลงโทษในความผิดฐานจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไปแล้วก็ตาม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ต้องแยกพิจารณาเรื่องการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามร่างมาตรา ๙๘ เป็นสองกรณี คือ ๑) กรณีตั้งใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และ ๒) กรณียื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ครบถ้วน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๙๘

มาตรา ๙๙

“มาตรา ๙๙ ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๘ เกี่ยวกับการเข้ารับและการพ้นจากตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๙๙ เป็นการสร้างขั้นตอนและผลภาระให้กับหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ของรัฐมากเกินไป

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๙๙ มีที่มาจากกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหน่วยตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งไม่อาจทราบได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐคนใดเข้าสู่ตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งเมื่อใด ดังนั้น เมื่อไม่มีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นเวลานาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่สามารถตรวจสอบความมีอยู่จริงของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้ จึงผลภาระให้หน่วยงานต้นสังกัดรายงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับข้อมูลการเข้าสู่ตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบ

ประธานกรรมการกล่าวว่า กฎหมายได้กำหนดชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดเมื่อเข้าสู่ตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบ ดังนั้น หากจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวได้

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า กรณีที่บุคคลมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินเนื่องจากการดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่ง อาจมีปัญหาการยื่นบัญชีซ้ำซ้อนหลายครั้ง จึงควรกำหนดให้ยื่นบัญชีที่แสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินครบถ้วนเพียงบัญชีเดียวได้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ควรพิจารณากรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหย่ากับคู่สมรสแล้วแต่ยังไม่ได้จดทะเบียนหย่า หรือกรณีที่หย่ากับคู่สมรสเดิมและทำการสมรสใหม่ทันที จะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของคู่สมรสให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบหรือไม่ด้วย

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ กล่าวว่า หากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าสู่ตำแหน่งหลายตำแหน่งในระยะเวลาใกล้เคียงกัน ควรจะมีการกำหนดให้ชัดเจนว่าสามารถยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินเดิมได้ภายในระยะเวลาใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะกำหนดให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินต้องยื่นบัญชีใหม่ เนื่องจากบัญชีเดิมที่เคยยื่นไว้ยังไม่มีการลบล้างไป แต่ควรให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเพิ่มเติมในกรณีที่เข้าสู่ตำแหน่งใดที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน และหากทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปจากบัญชีที่เคยยื่นไว้ จะยื่นบัญชีเฉพาะรายการที่มีการเปลี่ยนแปลงก็ได้

นางสาวสุจิตตา มโหธร อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๙๔ วรรคห้า ได้กำหนดหลักการกรณีผู้ใดดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีมากกว่าหนึ่งตำแหน่งไว้แล้ว โดยบัญญัติว่า “ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ผู้ใดดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นยื่นบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งเฉพาะตำแหน่งแรก และให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่งไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งใด ๆ ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๙๔ วรรคห้า หมายความว่า ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินผู้ใดดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นยื่นบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งเฉพาะตำแหน่งแรก อย่างไรก็ตาม ก็มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่งไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งใด ๆ ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี

นายภัทรธะ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า เดิมไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่ง แต่มีสาเหตุจากที่สมาชิกวุฒิสภาคนหนึ่งมีทรัพย์สินและหนี้สินเปลี่ยนแปลงไปจำนวนมากในระหว่างดำรงตำแหน่ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตได้ เนื่องจากก่อนจะครบกำหนดเวลาสามปีที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีย่อมมีการปรับแต่งบัญชีเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น จะต้องตรวจสอบบัญชีในช่วงก่อนดำรงตำแหน่งครบสามปีด้วย ซึ่งหากสงสัยว่ามีทรัพย์สินหรือหนี้สินเปลี่ยนแปลงผิดปกติก็สามารถเรียกให้ผู้นั้นมาชี้แจงได้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีในระหว่างดำรงตำแหน่งได้อยู่แล้ว รวมทั้งมีอำนาจให้คณะกรรมการ ป.ป.ง. ช่วยดำเนินการตรวจสอบบัญชีได้ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเฉพาะกรณีที่บุคคลใดเข้าสู่ตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง ทำให้การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไม่ครอบคลุมระหว่างผู้นั้นดำรงตำแหน่งด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรองการพิจารณาร่างมาตรา ๙๔

ส่วนที่ ๒ การตรวจสอบบัญชีและทรัพย์สิน

“ส่วนที่ ๒

การตรวจสอบบัญชีและทรัพย์สิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ ๒ การตรวจสอบบัญชีและทรัพย์สิน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๐

“มาตรา ๑๐๐ เมื่อได้รับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๙๔ ไว้แล้ว ให้สำนักงาน ป.ป.ช. จัดให้มีการลงลายมือชื่อหรือกระทำด้วยวิธีอื่นใดแทนการลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๕ กำหนดให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งประธานกรรมการมอบหมายลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ปัจจุบันมีบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินรวมทั้งเอกสารประกอบจำนวนมาก ทำให้กรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ครบถ้วน ร่างมาตรา ๑๐๐ จึงบัญญัติให้สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้กำหนดว่าจะให้เจ้าหน้าที่ระดับใดเป็นผู้ลงลายมือชื่อหรือกระทำด้วยวิธีอื่นใดแทนการลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เช่น ใช้ตราประทับของสำนักงานแทนการลงลายมือชื่อ เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากใช้ตราประทับของสำนักงานแทนการลงลายมือชื่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการออกระเบียบภายในว่าเมื่อประทับตราแล้วให้มีการลงลายมือชื่อกำกับไว้ ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานเช่นเดิม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๐

มาตรา ๑๐๑

“มาตรา ๑๐๑ การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้หัวหน้าพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อยืนยันรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน แล้วแต่กรณี ตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงไว้แล้วดังกล่าว

(๒) ตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ปรากฏพฤติการณ์หรือเหตุอันควรสงสัยจากบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือจากข้อมูลแหล่งอื่นว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน มีรายได้ หรือทรัพย์สินและหนี้สิน ไม่สอดคล้องกับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือรั่วรัยผิดปกติ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป

ภายหลังที่มีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งไว้แล้วต่อมาผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้นตาย ย่อมไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน และที่มาของทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง จากกองมรดกของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ทั้งนี้ โดยอาจกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐบางตำแหน่งหรือ บางระดับ หรือเฉพาะมูลค่าทรัพย์สินที่มีจำนวนมากก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๐๑ ส่วนใหญ่เป็นหลักการเดิมของพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข คือ เดิมกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตาย ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินแทน แต่ร่างมาตรา ๑๐๑ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถตรวจสอบทรัพย์สิน และหนี้สินจากกองมรดกของผู้ตายได้ โดยที่ทายาทหรือผู้จัดการมรดกไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินแทน นอกจากนี้ ยังแก้ไขเพิ่มเติมในร่างมาตรา ๑๐๑ วรรคสาม ให้อำนาจ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐบางตำแหน่งหรือบางระดับที่จะมีการ ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือไม่ก็ได้ หรือจะกำหนดมูลค่าของทรัพย์สินที่จะทำการตรวจสอบก็ได้ เนื่องจากมีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้ตรวจสอบจำนวนมาก และหากทรัพย์สินบางประการมูลค่า ไม่เปลี่ยนแปลงไปมากเมื่อผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินพ้นจากตำแหน่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่ตรวจสอบก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๑) ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้เจ้าหน้าที่ระดับใดตรวจสอบ ความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน ส่วนความใน (๒) ควรให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ใช่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบ ที่มาของทรัพย์สินและหนี้สิน การเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สิน

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและ หนี้สิน มีปัญหาว่าหากทรัพย์สินชนิดหรือประเภทเดียวกันมีการประเมินราคาทรัพย์สินแตกต่างกัน เมื่อได้ยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจะเป็นกรณีใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้ทรัพย์สินชนิดหรือประเภทเดียวกันมีการประเมินราคาทรัพย์สิน แตกต่างกัน ก็สามารถตรวจสอบราคาทรัพย์สินที่แท้จริงได้ โดยหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อสงสัยในราคา ทรัพย์สินสามารถเรียกผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมาชี้แจงได้ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินแจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ครบถ้วน สามารถกำหนดให้ บุคคลนั้นนำทรัพย์สินมายื่นให้ครบถ้วนภายในกำหนดเวลาได้

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า ปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใช้หลักเกณฑ์ใดในการประเมินราคา ทรัพย์สิน เนื่องจากกระบวนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นกระบวนการที่สร้างความไม่ธรรมให้แก่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินควรแจ้งราคาทรัพย์สิน ในขณะที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้รับทรัพย์สินนั้นว่ามีราคาเท่าใด ซึ่งเป็น วิธีการหนึ่งที่สามารถแสดงถึงความบริสุทธิ์ในการแจ้งราคาทรัพย์สินของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินและหนี้สิน ดังนั้น ควรบัญญัติหลักการไว้ในร่างมาตราใดมาตราหนึ่งว่า การแจ้งบัญชีทรัพย์สินให้ถือความมีอยู่จริงของทรัพย์สินเป็นสำคัญ ไม่ใช่มุ่งหมายที่ราคาของทรัพย์สินว่าควรมีราคาเท่าใดเพียงอย่างเดียว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินส่วนใหญ่ไม่มีแนวทางปฏิบัติสำหรับใช้ในการประเมินราคาทรัพย์สิน อย่างไรก็ตาม แม้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจะแสดงความบริสุทธิ์ใจโดยการประเมินราคาทรัพย์สินในขณะที่ได้รับทรัพย์สินนั้นก็ตาม แต่ราคาทรัพย์สินที่แจ้งไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ก็อาจไม่เชื่อว่าข้อมูลที่ระบุไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นความจริงก็ได้

- การบัญญัติหลักการในลักษณะว่าการแจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ถือความมีอยู่จริงของทรัพย์สินเป็นสำคัญ ไม่ใช่มุ่งหมายที่ราคาของทรัพย์สินว่าควรมีราคาเท่าใดแต่เพียงอย่างเดียว แม้จะเป็นการแสดงความบริสุทธิ์ของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินก็ตาม ในทางกลับกัน ก็อาจเกิดกลวิธีใหม่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จได้ เช่น ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยแจ้งว่ามีพระเครื่องจำนวนหนึ่ง ซึ่งในความเป็นจริงพระเครื่องนั้นเป็นของปลอม กลวิธีของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอาจนำเงินที่ได้จากการทุจริตหน้าที่ นำไปเช่าพระเครื่องของแท้รุ่นเดียวกันมาแทนก็ได้ ซึ่งในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอาจถือว่าพระเครื่องนั้นเป็นทรัพย์สินที่มีอยู่จริงและตรงกับที่ได้ยื่นไว้ จะมีวิธีการป้องกันกลวิธีดังกล่าวอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในขณะที่พ้นจากตำแหน่งผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินยังมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในหนึ่งปีหลังพ้นจากตำแหน่ง หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. มีข้อสงสัยก็อาจบันทึกความเห็นไว้เป็นหลักฐานสำหรับใช้ในการตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สินภายหลังการพ้นจากตำแหน่งให้มีการตรวจสอบเข้มงวดขึ้นก็ได้ หากเห็นว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีพฤติกรรมจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๑

มาตรา ๑๐๒

“มาตรา ๑๐๒ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ทำการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๑ แล้ว ให้เปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีดังกล่าว ให้สาธารณชนทราบ

ภายหลังได้เปิดเผยผลการตรวจสอบแล้ว หากมีพฤติการณ์ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินรายการใดโดยมิชอบ หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่า จะมีการโอนยกย้าย แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีการถือครองทรัพย์สินแทน อันมีลักษณะทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือรั่วรอยผิดปกติ ให้หัวหน้าพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีดังกล่าวต่อไป เว้นแต่ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานดังกล่าวไม่ใช่สาระสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การเปิดเผยผลการตรวจสอบและการประกาศผลการตรวจสอบนั้น มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๗/๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รายงานผลการตรวจสอบและประกาศผลการตรวจสอบในราชกิจจานุเบกษา แตกต่างจากหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรานี้ที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยแพร่ผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้สาธารณชนทราบ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด และกำหนดให้หัวหน้าพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินภายหลังการเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินก็ได้

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า วิธีการเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ควรเปิดเผยผลการตรวจสอบแต่เพียงว่าการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีความผิดปกติหรือไม่เท่านั้น ไม่ควรเปิดเผยข้อมูลที่ตั้งของทรัพย์สิน ประเภทของทรัพย์สินทั้งหมด นอกจากนั้น ร่างมาตรา ๑๐๑ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้มีหน้าที่ตรวจสอบ แต่ร่างมาตรานี้กลับกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้มีหน้าที่ตรวจสอบ

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- การเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน สังคมไทยคุ้นเคยกับวิธีการเปิดเผยผลการตรวจสอบว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีทรัพย์สินประเภทใด ราคาประเมินเท่าใด และทรัพย์สินตั้งอยู่ ณ ที่ใด ดังนั้น คณะกรรมการควรออกแบบวิธีการเปิดเผยผลการตรวจสอบเท่าที่จำเป็น หรือเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเฉพาะกรณีที่พบว่าผิดปกติเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยแพร่บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลอื่นที่กฎหมายไม่ได้บังคับว่าจะต้องเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ การกระทำในลักษณะดังกล่าวถือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. กระทำละเมิด เนื่องจากกฎหมายบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น ส่วนบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งอื่นคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ตรวจสอบเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในทางปฏิบัติที่ผ่านมามีการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ไม่ใช่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ถือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. กระทำผิดกฎหมาย

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ขั้นตอนการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินบัญชีสามารถแบ่งออกได้เป็นสองขั้นตอนคือ ขั้นตอนหนึ่ง การเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

และขั้นตอนที่สอง การเปิดเผยผลการตรวจสอบ โดยรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดว่าบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาจะต้องเปิดเผยให้สาธารณชนทราบโดยเร็ว ซึ่งแตกต่างจากร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในขั้นตอนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ควรเปิดเผยข้อมูล ส่วนการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่บัญชีในร่างมาตราบนี้ เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ไม่ใช่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ดังนั้น การเปิดเผยผลการตรวจสอบสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นที่ไม่ใช่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ควรเปิดเผยเฉพาะผลการตรวจสอบว่าพบความผิดปกติหรือไม่ ไม่ใช่เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทั้งหมด

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า การเปิดเผยผลการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีผิดปกติหรือไม่ผิดปกติ ในทางปฏิบัติเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. มีข้อสงสัยก็จะรายงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกกรณี ดังนั้น ควรกำหนดกระบวนการตรวจสอบหรือกระบวนการพิสูจน์ความจริงให้ได้ข้อยุติก่อนที่จะมีการเปิดเผย

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งในทางปฏิบัติการตรวจสอบและการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน โดยอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดที่ตั้งของทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ส่วนขั้นตอนการเปิดเผยผลการตรวจสอบ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ควรเปิดเผยรายละเอียด เช่น ที่ตั้งของทรัพย์สิน หรือเลขที่บัญชี เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต้องไม่เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับที่ตั้งของทรัพย์สิน หรือรายละเอียดที่สามารถบ่งชี้ได้ว่าเป็นทรัพย์สินของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า เรื่องการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าควรกำหนดให้มีการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระด้วย เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐในการตรวจสอบบุคคลอื่นตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ จึงควรกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย อย่างไรก็ตาม แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จะกำหนดให้มีการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของ กรรมการ ป.ป.ช. ก็ตาม แต่ที่ผ่านมายังไม่เคยมีการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของ กรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มิได้บัญญัติให้มีการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ

หนังสือของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หากมีการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการ ป.ป.ช. ก็อาจเกิดปัญหาขัดต่อรัฐธรรมนูญได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการ ป.ป.ช. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้กรรมการ ป.ป.ช. ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อวุฒิสภา แต่ที่ผ่านมาวุฒิสภาไม่มีกลไกในการตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กรรมการ ป.ป.ช. ได้ยื่นไว้ ดังนั้น หากบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน แล้วให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กรรมการ ป.ป.ช. ได้ยื่นไว้ด้วยวิธีการเดียวกันกับที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ใช้ในการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง วิธีการดังกล่าวจะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ทราบว่าขั้นตอนกระบวนการในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในฐานะที่ตนเป็นผู้ถูกตรวจสอบเกิดความยุ่งยากอย่างไร ทั้งนี้ อาจบัญญัติเพื่อเปิดช่องไว้ในกฎหมายว่า หากกระบวนการในการตรวจสอบทรัพย์สินมีข้อยุ่งยากให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการแก้ไขระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๒

มาตรา ๑๐๓

“มาตรา ๑๐๓ ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามหมวดนี้ หากมีพฤติการณ์ปรากฏหรือมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินรายการใดโดยไม่ชอบ หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าจะมีการโอน ยักย้าย แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สิน หรือปรากฏพฤติการณ์ว่ามีการถือครองทรัพย์สินแทน อันมีลักษณะเป็นการมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการตรวจสอบธุรกรรมหรือการได้มาซึ่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้นได้ เพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ส่วนราชการ หรือสถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมทางการเงิน หรือผู้ประกอบการอาชีพตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สถาบันการเงิน และผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมทางการเงิน ดำเนินการและปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และรายงานธุรกรรมตามมูลค่าที่กำหนด หรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ เพื่อให้มีการจัดทำฐานข้อมูลธุรกรรมทางการเงินไว้ในระบบ โดยมีให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามหน่วยงานใดเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองมาใช้บังคับกับการแจ้งข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ ระยะเวลา และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ให้นำบทบัญญัติในเรื่องยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาตรา ๗๘ มาใช้บังคับกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินให้นำบัญชีนิติมาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความประสงค์ใดในการบัญญัติร่างมาตรานี้

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นที่ไม่ควรบัญญัติร่างมาตรานี้เนื่องจากในร่างมาตรา ๒๕ ได้วางหลักการเรื่องการให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกข้อบังคับการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบ การสอบสวน การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน หรือการไต่สวน ระหว่างหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๓๗/๒ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า “การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ยื่นบัญชีที่มีพฤติการณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้ต่อเมื่อมีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว” แตกต่างจากบทบัญญัติในวรรคสอง ที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกข้อมูลทางธุรกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้ แม้ผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจะยังไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินก็ตาม

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ความสำคัญกับเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และมุ่งตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นหลัก ซึ่งในความเป็นจริงการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นเพียงเครื่องมือของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ ดังนั้น กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงได้ทันทีแม้ผู้นั้นจะมีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินก็ตาม หรือหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ามีความจำเป็นในการสอบสวนก็มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อประกอบการพิจารณาสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ แต่ที่ผ่านมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้กำหนดกระบวนการในส่วนนี้ไว้

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าการกำหนดให้ผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. วัตถุประสงค์เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการตรวจสอบว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ ทั้งนี้ กระบวนการที่บัญญัติในร่างมาตรานี้เปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นในการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการเข้าไปตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อตรวจสอบว่าบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ก่อนเข้ารับตำแหน่งกับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายหลังพ้นจากตำแหน่งมีทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มขึ้นหรือลดลงผิดปกติหรือไม่ แต่ปัญหาในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีกำลังไม่เพียงพอในการตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้กฎหมายจะกำหนดให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหากปรากฏว่าผู้นั้นไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ ในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพื่อดำเนินการตรวจสอบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีความเข้าใจในภารกิจหน้าที่ของตนเอง โดยเข้าใจว่าตนมีหน้าที่ในการกำกับดูแลให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเท่านั้น ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากหน้าที่หลักของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คือการตรวจสอบว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ ส่วนการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นเพียงเครื่องมือในการตรวจสอบว่ามีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติหรือไม่เท่านั้น

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๑๐ นาฬิกา

นายณฤพนธ์ จุฬิจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์